

شرایطی که هیچگونه مرجعی برای تعیین و تثبیت قیمت‌های کشاورزی وجود نداشت بروز نوسانات گوناگون زندگی میلیون‌ها کشاورز را در معرض خطر قرار میداد ولی قسمتی از این مشکلات بتدریج با طرح اصلاحات ارضی مرتفع گردید و در نتیجه زندگی کشاورز، سطح تولید، تثبیت قیمت‌ها، همبستگی کشاورزان از نظر وسائل آبیاری مناطق، از بین رفتن بیکاریهای مخفی، ایجاد شرکت‌های تعاونی همه وارد مرحله نوینی گردید و از نظر گسترش و نوسازی کشاورزی و دامپروری و دریافت بازده بیشتر از خاک و آب و سرمایه و تجدید نظر در الگوی زراعتی مناطق و هدایت آن بسوی یک الگوی زراعتی پیشرفته پرسود و بالا بردن میزان تولید در واحد سطح و اعطاء اعتبارات کوتاه مدت و درازمدت به بخش‌های خصوصی کشاورزی و دامداری و ایجاد راه از دهات بیزارهای فروش و بازاریابی از جهات جلوگیری از ضایعات و تقلیل محصول و بهبود و وضع عرضه و کوتاه کردن دست واسطه‌ها و تلفیق آب‌های سطحی و زیرزمینی و استفاده از منابع آب بوسیله شبکه‌های آبرسانی مدرن و مکانیزاسیون کشاورزی و ایجاد صنایع مرغداری و گاو‌داری سازمان‌های عمرانی منطقه‌ای اقدامات مهم و مؤثری صورت گرفته است این کوششها در افزایش درآمد خالص کشاورزان از محصولات تولیدی و تأمین مواد غذایی مورد نیاز کشور شایان توجه بوده و هر روز نیز گام‌های بیشتری بسوی پیشرفت و بهبود برداشته می‌شود.

اصل دوم

ملی کردن جنگلها

جنگلهای ایران یا بعبارت دیگر معادن طلای سبز ایران در گذشته وسعت بیشتری داشته است ولی بر اثر قطع اشجار بمنظور تهیه ذغال و بسبب تبدیل شدن آن مناطق به اراضی مزروعی یا

بناهیات خداوند

ما

محمد رضا پهلوی شاه ایران

محمد مصدق

نظر باصل بیت و هیئت متمم قانون اساسی مقرر می‌داریم

ماده اول - لایحه قانونی ملی کردن جنگلها که بر اساس اصل بیست و ششم متمم

قانون اساسی با تصویب ملی استقرار قطعیت یافته و منضم باین دستخط

موقع اجراء گذارده شود .

ماده دوم - هیئت دولت مأمور اجرای این قانون می‌باشد تاریخ نهم بهمن ۱۳۴۱ شمسی

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

بنا سیدات خداوند متعال

ما

مهندس رضا پهلوی آریا مهر شاه ایران

نظر عبودیت خاصی که بجهت و احیای جنگلهای آریا و جنگلهای دست کاشت و گردشکاههای همگانی

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

در این باره
با کمال خودشناسی و جفا دست کاشت شمال شهر تهران کرج را که برای بهره‌مندی هم‌سینان بگوش
وزارت کشاورزی ایجاد شده بنام پارک آریا مهر نامگذاری و مقرر می‌داریم که مسئولان امر در تکمیل و
توسعه این گردشگاه و همچنین در ایجاد جنگلهای دست کاشت دیگر و حفاظت آنها مراقبت کامل بکار بند
تا در آینده گردشگاههای مناسب برای تهران و دیگر شهرهای ایران که نیاز فزاینده آنجا وجود آنها دارند
فرایم آید .

میس و داریم که سازمانهای ملی و قاطبه ملت ایران هر یک بفرایند خود در این امر تمام شرکت جسته و در
تجدید شهرها و روستاهای کشور برای از رویاروخست و ایجاد جنگلهای دست کاشت اقدام و با سازمان
جنگلهای ایران همکاری کند . بیست و پنجم فروردین ماه یک هزار و سیصد و چهل و شش - تهران

مراتع، یا بعلت آفات دیگری از قبیل حریق، سیل، وجود حشرات و جانوران موزی، نبودن سازمانها و اشخاص مسئول و دلسوز، فقدان وسائل لازم برای حفظ و حراست، قسمتهای زیادی از این جنگلها از بین رفته و قسمتی نیز متدرجاً به مالکیت و تصرف اشخاص درآمدہ بود.

هرچند در سالهای قبل از انقلاب کوششهایی برای پایان دادن باین وضع ناگوار انجام میشد ولی چون این امر بر روی اصول دقیقی استوار نبود و سازمانی اساسی و وسیع وجود نداشت و عملیاتی که صورت میگرفت پیگیر نبود، از سودجویی ساکنان مجاور جنگلها و مالکان آنها جلوگیری بعمل نیامد و در نتیجه هر سال میلیونها ریال از سرمایہ ملی از بین میرفت. شاهنشاه در کتاب انقلاب سفید میفرمایند «بدین جهت بود که در سال ۱۳۴۱، همزمان با تنظیم و اجرای طرحهای اساسی اصلاحات ارضی، تصمیم گرفتم یکبار برای همیشه بدین وضع ناهنجار که حاصل آن نابودی معادن طلای سبز ایران بود خاتمه دهم، زیرا این وضعی بود که بر اساس یکلی غیر عادلانه و نامشروع بوجود آمده بود. انقلاب اجتماعی ما بر این اصل متکی بود که هرکس فقط در مقابل کاری که میکند از تلاش و کوشش خود بهره ببرد و لسی در ایجاد جنگل هیچکس زحمتی نکشیده است تاحق چنین بهره برداری را نداشته باشد در همان موقع متذکر شدم: جنگل ثروتی است خدا داده که کسی در رشد و نمو آن زحمتی نکشیده و آن را فقط طبیعت بوجود آورده است. بنابراین کاملاً منطقی است که آن چیزیکه طبیعت برای یک کشور بوجود آورده متعلق بعموم افراد آن کشور باشد.»

براین اساس اصل ملی شدن جنگلها بعنوان دومین اصل انقلاب شاه و ملت تعیین و در بهمن ماه ۲۵۲۱ مورد تصویب ملت ایران قرار گرفت در تعقیب تصویب ملی، تصویب نامه قانونی ملی شدن جنگلهای کشور در بیست و هفتم بهمن ماه ۲۵۲۱ (۱۳۴۱) بتصویب دولت رسید که بموجب آن از تاریخ صدور آن تصویب نامه کلیه

جنگلها و مراتع و بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی کشور جزء اموال عمومی منظور و متعلق بدولت محسوب میشود ولو اینکه قبل از این تاریخ فردی آنرا متصرف شده و سند مالکیت گرفته باشد. طبق این قانون مقرر شد املاک اشخاصی که دارای سند مالکیت بنام جنگل هستند یا از مراجع قضائی حکم قطعی دال بر مالکیت آن بنام جنگل صادر شده یا دارای حکم قطعی از هیأت‌های رسیدگی املاک و اگذاری بنام جنگل هستند بقیمت عادل‌ای که در همان قانون معین شده بود از ایشان بازخرید گردد. نظیر این تصمیم، در همین قانون، در مورد کسانی که مراتع مشجر در محدوده اسناد مالکیت خود دارند یا بنام مرتع مشجر دارای سند مالکیت رسمی جداگانه‌ای هستند یا از مراجع قضائی یا هیأت‌های رسیدگی املاک و اگذاری حکم قطعی دال بر مالکیت آنها صادر شده، اتخاذ گردید.

با وضع این قانون جنگلهای کشور بمالکیت ملی درآمد و بلافاصله طرحهای وسیعی برای حفظ و حراست و توسعه آنها و ایجاد جنگلهای مصنوعی تنظیم و بمورد اجراء گذاشته شد. در عین حال برای آنکه از تجاوز به جنگلها و مراتع و انهدام مناطق جنگلی جلوگیری شود گارد مسلح جنگلبانی مرکب از افسران، درجه‌داران و سربازان ارتش شاهنشاهی وظیفه مأموریت حفظ جنگلهای کشور را بعهده گرفت. در جنگلهای مناطق عشایری نیز عده‌ای از جنگل نشینان بنام راهنماهای محلی استخدام شدند تا با جنگلبانان همکاری کنند. بمنظور تکمیل اطلاعات و تجارب مربوط بجنگلبانی، تعدادی مهندس و کمک مهندس به کشورهای خارجی اعزام شدند و کادر فنی وزارت کشاورزی در این مورد تقویت شد.

علاوه بر حفاظت جنگلهای طبیعی موجود، سازمان جنگلبانی از مدتی پیش دست بکار تهیه جنگلهای مصنوعی شده است بطوریکه تاکنون در منطقه غرب تهران و در جاده‌های بین تهران و چالوس و تهران و رشت و حوزه مازندران و حوزه گرگان جنگل‌کاری

مصنوعی شد و جنگلهای مصنوعی محدودتری نیز در خوزستان و کردستان و رضائیه ایجاد گردیده است.

اقدامات انجام شده :

با اجرای دومین اصل انقلاب شاه و ملت بیش از ۲۰۰۰۰۰۰ هکتار جنگلها و مراتع کشور جهت بهره برداری ملی در اختیار دولت قرار گرفت و تحت نظام منطقی و معقول درآمد لذا از ۳۰۰۰۰۰۰ هکتار جنگلهای شمال کشور نقشه برداری و با تهیه آمار لازم بهره برداری از آنها براساس طرحهای علمی جنگلداری و منطبق با موازین اقتصادی در مساحت ۳۰۳۰۹۴ هکتار با ظرفیت برداشت سالی ۱۰۸۶ ر ۸۳۶ مترمکعب چوب توسعه و گسترش یافت و برنامه های جنگلکاری و پارک سازی بموقع اجراء گذارده شده و بالنتیجه در مساحتی بالغ بر ۱۳۰۰۰۰ هکتار اقدام به جنگلکاری و در حدود ۵۰۰۰ هکتار در اطراف شهرهای بزرگ فضای سبز ایجاد گردید و همچنین برای استفاده عموم پارکهای جنگلی متعددی در مناطق مختلف بوجود آمد و نسبت به تأمین نیازمندیهای راه آهن دولتی از نظر تراورس و شرکت های ملی نفت و ذوب آهن از لحاظ احتیاجات چوبی نتایج بسیار رضایت بخشی عاید و در احیاء منابع جنگلی و حفاظت خاک و تثبیت شنهای روان و تدابیر لازم در زمینه جلوگیری از پرشدن مخازن سدها مساعی پی گیری بعمل آمد از جمله برای مهار کردن ریگهای روان کویری با بکار گرفتن دانش امروزی برنامه عظیم تثبیت شنهای روان در قریه حارث آباد در سال ۲۵۲۴ (۱۳۴۴) انجام گرفته که عبارت از نهالکاری کویری ۱۵۰۰۰۰ هکتار ، بذرپاشی ۳۵۰۰۰۰ هکتار که تا اوائل سال جاری برنامه نهالکاری و بذرپاشی بمیزان ۵۰۰۰۰۰ هکتار رسیده است.

یکی دیگر از اقداماتی که برمبنای اصول انقلاب شاه و ملت در زمینه مراتع کشور صورت گرفته صدور پروانه چرای دام به دام-داران و بکار گرفتن شیوه های مدرن و پیشرفته مرتعداری است که

از طریق بررسی و تحقیقات و شناخت منابع گیاهی، مطالعه اقلیمی، جمع آوری نمونه های نباتی و بررسی تولید بالقوه مراتع موجود، در مناطق از نظر تولید علوفه و سایر محصولات فرعی مرتعی در سطح کشور انجام میگیرد که فهرست اهم اقدامات تا پایان سال ۲۵۳۲ (۱۳۵۲) و طرح سال ۲۵۳۳ (۱۳۵۳) بشرح زیر میباشد:

تهیه طرحهای جنگلداری ۵۵۰ هکتار - جنگلکاری ۱۵۲۱۳ هکتار - ایجاد پارکهای طبیعی ۲۲۰ هکتار - ایجاد پارکهای جنگلی دشت کاشت ۴۸۸۰ هکتار - اصلاح و احیاء و قرق جنگلهای مغروبه ۴۵۳۰ هکتار - تولید نهال گونه های نباتات جنگلی ۱۰۶ میلیون اصله - محافظت از جنگلهای تجارتهی ۸۸۲ ر ۱۳۳۰ هکتار - محافظت از جنگلهای غیر تجارتهی ۱۶۶۷ ر ۰۰۰ هکتار - شناسائی مراتع جهت صدور پروانه چرای دام ۰۷۱ ر ۶۳۳ هکتار - تهیه طرحهای مرتعداری ۱۲۱ ر ۵۸۱ هکتار - احیاء مراتع مغروبه از طریق قرق ۱۲۶ ر ۵۴۵ هکتار - اصلاح مراتع از طریق کشت نباتات ۳۱۶ ر ۸۹ هکتار - احداث چاه آب و آبشخور دام ۹۸۴ حلقه - نصب تلمبه بادی ۲۷ دستگاه - تهیه طرحهای جامع آبخیزداری ۷۱۳ میلیون هکتار - اجرای طرحهای جامع آبخیزداری ۰۰۰ ر ۴۱۰ هکتار - نهالکاری در حوزه آبخیز سدها ۹۴۷ ر ۴۸۹ هکتار - جاده سازی در حوزه آبخیز سدها ۵۶۶ کیلومتر - مالچ پاشی و تثبیت شنهای روان ۵۵۰ ر ۳۶ هکتار - نهالکاری در مناطق مالچ پاشی شده ۱۰۰ ر ۳۶ هکتار - بندرپاشی در مناطق تثبیت شده ۵۰۰ ر ۱۶۶ هکتار - حفر چاه آب در مناطق عشایری ۱۰۳ حلقه - احداث بناهای بهداشتی در مناطق عشایری ۷۳ دستگاه - اجرای طرح لوله کشی آب آشامیدنی در مناطق عشایری ۹۴ پروژه - احداث راههای روستائی ۵۵۹ کیلومتر - احداث تأسیسات نیروگاه برق ۳ ایستگاه - اجرای پروژه بهسازی محیط در مناطق عشایری ۱۴ پروژه - احداث ایستگاه استقرار دام مادر ۱۱ ایستگاه - تربیت

با نیادت خداوند

ما

محمدرضا پهلوی آریامرشاه ایران

پهلوی

تقریباً پنجمی که همواره برای منابع طبیعی کشور آداب - خاک - جنگل - من حیث اشیاء است که مناسبت کامل بوده و میباشیم از آنجا که منابع مذکور تمایز قابل ملاحظه

نمیشد به سبب آلودگی و تخریب در این منابع که اینها همواره در دست حفاظت کامل بوده اند و در صورت تخریب آنها در آینده و در این زمان

در جهت حفظ و اصلاح چنین منابع استخوانی از منابع آب و خاک و جنگل است که با هم آمیخته شده اند و این منابع در این زمینه نیز باید مورد توجه و حمایت منابع طبیعی کشور

برای استعانت خود و به بصیرت است که اکنون کار ایران در این راه در پی آب برق - آموزش پرورش - اطلاعات - ترابری است و در نتیجه در این راه حرکت ملی

در هر حال سازمان برنامه و بودجه و وزارت کارستانان صاحب نظر است که در...

برای کارها خود و در جهت بهره گیری از منابع طبیعی این چنین است که در تهیه و توزیع این منابع با برسانند تا پس از تصویب بودجه اجرا شود.

نصف از جمله همگان عزیز خود را که میسر کرد. با در توجهنظر و صلاح بدین ایچین همکاری معاوضت فرمایند. کج سفید صد آه. تاریخ میمید مبره ۱۳۴۵ شمسی

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

جنگلبان ۵۶۳ نفر - تربیت کمک مهندس جنگل و مرتع ۱۳۵ نفر
 تربیت افراد دارای لیسانس جنگل ۱۴۴ نفر - تربیت تکنیسین
 مرتع ۱۷۴ نفر - تربیت تکنیسین جنگل ۲۹۲ نفر - تربیت
 تکنیسین آبخیزداری و حفاظت خاک ۸۴ نفر - اجرای مقررات
 مواد ۵۶ و ۶۱ و ۶۴ قانون ملی شدن جنگلها و مراتع در سطح
 ۴/۵ میلیون هکتار - قرق و اجرای عملیات تثبیت شن با طریقه
 مکانیکی در سطح ۲۶۰/۹۱۳ هکتار - احداث بادشکن بمنظور
 تثبیت شن ۱۵/۶۰۴ هکتار - تشکیل شرکت سهامی نکاچوب -
 تشکیل شرکت چوب اسالم - تشکیل مؤسسات تحقیقات جنگل و

۱- ماده ۵۶- تشخیص منابع ملی شده و مستثنیات ماده دوم قانون ملی شدن جنگلها و مراتع
 یا رعایت تعادلی که در این قانون شده بامامورین سازمان جنگلبانی است و هرگاه نظرماموران مورد
 اعتراض سازمان جنگلبانی و یا شاخص واقع شود معترض باید اعتراض خود را ظرف سه ماه پس از
 اظهار کتبی یا آگهی سازمان جنگلبانی به آن سازمان تسلیم نماید . اعتراض مزبور ظرف سه ماه در
 کمیسیون مرکب از فرماندار ، رئیس دادگستری ، رئیس ثبت ، رئیس کشاورزی و رئیس جنگلبانی
 محل یا نمایندگان آنها (نماینده رئیس دادگستری یکی از قضات خواهد بود) مطرح و ظرف سه ماه
 نسبت به آن رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد شد و تصمیم اکثریت کمیسیون قطعی است و در صورتیکه
 تصمیم اکثریت کمیسیون مبنی بر ملی بودن و خلع ید باشد ماموران انتظامی مکلف با اجرای آن هستند.
 ماده ۶۱- به سازمان جنگلبانی اجازه داده میشود دعوی مربوط به جنگلها و مراتع کشور را اعم
 از آنکه خواهان یا خواننده باشد در صورتیکه خواسته آن زائد بر یا نصف ریال نباشد در کمیسیون
 یا کمیسیونهای مرکب از دو نفر قاضی دادگستری با انتخاب وزیر دادگستری و یک نفر نماینده سازمان
 جنگلبانی با انتخاب وزیر کشاورزی طرح نماید . کمیسیون مزبور پس از رسیدگی باید نظر خود را مبنی
 بر تقییب یا سازش یا استرداد دعوی بدهد و سازمان جنگلبانی مکلف است نظر کمیسیون را بموقع
 اجراء بگذارد و در مورد سازش کمیسیون راساً اقدام و نتیجه را به سازمان جنگلبانی جهت اجراء
 ابلاغ مینماید .

ماده ۶۲- وزارت اقتصاد مکلف است در تنظیم سهمیه سالانه واردات و صادرات کشور قبلاً موافقت
 وزارت کشاورزی را در مورد صادرات و واردات چوب و فرآورده های چوب و همچنین واردات میز و
 ذغال چوب و نوع و میزان سود بازرگانی کالاها ی مزبور جلب نماید .
 ماده ۶۳- مفاد تبصره ۳ ماده دوم قانون ملی شدن جنگلها شامل اراضی جنگلی و بیشه های
 طبیعی نیز بوده و مساحت محوطه ها و ساختمانها و تاسیسات در منابع ملی شده که تا قبل از تصویب
 ملی شدن جنگلها احداث شده اند تا بیست برابر مساحت زیر بنا محسوب خواهد شد .
 ماده ۶۴- مساحت مراتع مذکور در بند ب ماده ۴ قانون ملی شدن جنگلها حداکثر تادو برابر
 مساحت اراضی مزروعی و آیش و باغات و قلمستان خواهد بود .
 تبصره - دامداران از دهات و مزارع مربوط مجاور موضوع ماده فوق در استفاده از مراتع مازاد
 با رعایت مقررات و قوانین حق تقدم خواهند داشت .

مرتع-تشکیل شرکت خدمات جنگل و مراتع-تجهیز دستگاههای اجرائی از نظر نیروی علمی و فنی جهت اجرای برنامه های حفاظتی، حمایتی، اصلاحی، احیائی، توسعه ای و تحقیقاتی اقدامات مؤثری صورت گرفته است بطور کلی میتوان اظهار داشت که اصل دوم انقلاب دگرگونی بزرگی در حفظ و حمایت از جنگلها و مراتع کشور ایجاد نمود و راه نوینی را گشود که هر روز بیشتر تکامل مییابد.

اصل سوم

فروش سهام کارخانجات دولتی بعنوان پشتوانه اصلاحات ارضی

در مورد اصل سوم انقلاب که فروش سهام کارخانجات دولتی بعنوان پشتوانه اصلاحات ارضی میباشد میتوان اظهار داشت که دولت هیچگاه نتوانسته بود کارخانجات دولتی را بصورتی اداره نماید که مانند بخشهای خصوصی متضمن سود قطعی باشد و چه بسا بمنظور جلوگیری از تعطیل کارخانه ها هر سال مجبور میشد از بودجه عمومی مملکت مبلغ معتنا بهی نیز هزینه آنها نماید، زیرا این مسأله خود امری مسلم است که دولتها بازرگان خوبی نیستند و بهمین رو اصل سوم انقلاب شاه و ملت کارخانجات دولتی را از خطر تعطیل و اضمحلال رهائی بخشید. از طرفی اجرای این اصل از انقلاب اثرات مهم دیگری هم از خود بجا گذارده است زیرا فروش سهام کارخانجات باعث شد این واحدها بصورت شرکت سهامی درآیند و کلیه طبقات کشور اعم از سرمایه دار، کارگر، کشاورز، کارمند، بازرگان و غیره در صورت تمایل توانستند سهمی در توسعه صنعتی و نتایج حاصله از آن داشته باشند و در نتیجه سرمایه های بزرگ و کوچک بکار گرفته شد و از این راه مردم توانستند در امور تولیدی و اقتصادی کشور دخالت بیشتری داشته باشند. بالنتیجه چرخهای کارخانجات با نیروی تازه ای بکار افتاد، ارزش